

Verslag brainstorm

Utrechtse Alliantie Regenboog 50 +

29 oktober 2021

Op vrijdagmiddag heeft een divers gezelschap van 20 mensen in hotel Park Plaza in Utrecht uitgewisseld over het thema “Kan ik mezelf blijven als het leven kwetsbaar wordt?”

Met “Als het leven kwetsbaar wordt” doelen we op ouderen uit de LHBTI+-gemeenschap. Vinden die een omgeving in welzijn- en zorginstellingen, in het openbare leven, in het ziekenhuis of op straat waar ze voldoende veiligheid en respect krijgen om zichzelf te blijven als ze kwetsbaarder worden?

Nardie Eijsberg en Corine van Dun

Deelnemers

Vanuit de zorg waren Careyn, Bartholomeus Gasthuis en de Tussenvoorziening aanwezig en een verpleeghuisarts van Zorgbalans. Welzijn werd vertegenwoordigd door DOCK. Deelnemende belangenorganisaties waren Mil Colores, Colored Qollective, COC Midden-Nederland en Roze 50+ Midden Nederland. Vanuit de gemeente Utrecht was de wethouder (kort) aanwezig alsmede de ambtenaar a.i. Ook een raadslid nam deel aan de brainstorm.

Plenair

Na de opening door dagvoorzitter **Anne-Marijke Podt** (lid Tweede Kamer en voormalig raadslid gemeente Utrecht) sprak onze wethouder welzijn, **Maarten van Ooijen**, de aanwezigen online toe. Hij benadrukte het belang van “jezelf kunnen zijn” en gaf aan dat de gemeente het een goede zaak vindt als

Wethouder Maarten van Ooijen

organisaties het kwaliteits-keurmerk Roze Loper behalen. Maarten van Ooijen steunt het proces dat we nu ingaan om (opnieuw) meer aandacht te genereren voor LHBTI ouderen in Utrecht. Tot slot nodigde hij ons uit om ondersteuning te vragen aan de gemeente wanneer wij dat nodig denken te hebben.

Tweede Kamerlid Anne-Marijke Podt

Beer Boneschansker, directeur van COSBO stad Utrecht introduceerde hierna het thema.

Hij merkte op dat men momenteel huiverig is om “doelgroepen” te benoemen. Het beleid richt zich meer op inclusiviteit. Maar dit begrip kan versluierend werken, immers voordat er inclusiviteit kan ontstaan moeten verschillen benoemd kunnen worden en er kunnen zijn.

*Beer Boneschansker,
Cosbo stad Utrecht*

Laura van Nieuwenhuijze en Evert van der Veen

Evert van der Veen, beleidsadviseur diversiteit (a.i.) gaf uitleg over de drie werksessies met als thema's: wonen/omgeving, ondersteuning (zorg en welzijn), als individu/burger.

De werksessies werden begeleid door: **Laura van Nieuwenhuijze**, voorzitter COC Midden-Nederland, Beer

Boneschansker en Evert van der Veen.

Voordat we in deelsessies ut elkaar gingen werd nog kort ingegaan op het ontwikkelen van een **Utrechtse Alliantie Regenboog50+**, waarin professionals zorg, welzijn, wonen, samen optrekken met belanghebbenden met als doel meer zichtbaarheid van - en besprekbaarheid over- LHBTI-ouderen in Utrecht. Het logo en de website werden deze middag gepresenteerd.

Brainstorm

In de werksessies was de sfeer overal open en luisterend. Men kende elkaar niet allemaal, wat beslist meerwaarde gaf aan het gesprek. Een enkele deelnemer(m/v/x) wisselde voor het eerst uit met anderen rondom het thema.

De vragen die leefden en de aanbevelingen vanuit de 3 groepjes overlaptten elkaar soms. Hieronder worden in samenvattende zin enkele thema's uitgelicht:

Het gesprek over leefstijl gaande houden binnen organisaties

Binnen organisaties. In de drie groepjes was overeenstemming over noodzaak om het gesprek te beginnen en ook gaande te houden binnen organisaties. Het gesprek hierover is ook van iedereen, zo werd gesteld. Niet alleen van de LHBTI+-oudere zelf. Dat het gesprek niet vanzelf gevoerd wordt, daarover was men het ook eens. Enkele deelnemers vroegen zich ook af hoe je dit het beste kunt doen. Men signaleerde handelingsverlegenheid en onbekendheid met leefstijlen en eventueel specifieke behoeften van LHBTI+-ouderen. De vraag hoe je het gesprek met en tussen bewoners van verpleeg-/verzorgingshuizen onderling kunt voeren werd ook relevant geacht voor de cultuur van omgaan in de organisaties. Het zou behulpzaam zijn als er ambassadeurs Roze50+ en andere LHBTI+-vertegenwoordigers verbonden zouden worden met organisaties, zodat er meegedacht kan worden en er nieuwe verbindingen kunnen ontstaan tussen doelgroepen en professionals. Het zou behulpzaam zijn om samen op te trekken bij het bedenken en uitvoeren van plannen.

De Roze Loper wordt door iedereen werkgroepjes omarmd. Vanuit de aanwezige zorg-organisaties kwam het signaal dat zij geen behoefte meer hebben aan extra kwaliteits-keurmerken. Enerzijds omdat het hiervoor genoemde beleid m.b.t. inclusie en diversiteit nu

toonaangevend is, anderzijds omdat men het teveel rompslomp vindt en te kostbaar. In het werkgroepjes “wonen” vond men juist dat het behalen van de Roze Loper juist in de subsidievoorwaarden zou moeten staan en dat de gemeente hiervoor een financiële handreiking moet doen in de vorm van een fonds.

Roze Loper als symbool voor ‘hier kun je jezelf zijn’

Meer variatie in woonvormen

Wonen en woonvormen. Deelnemers vanuit de doelgroepen gaven in de verschillende sessies aan dat zij negatief, dan wel ambivalent staat t.o.v. wonen in een woonzorgcentrum/ -verpleeghuis, omdat zij zich niet veilig voelen en weer “in de kast” denken te zullen gaan. Ook de fysieke ondersteuning t.b.v. transgenderpersonen vraagt om deskundigen en verzorgenden die sensitief zijn. Dit geldt ook voor vrijwilligers, al dn niet vanuit organisaties voor informele zorg. Meerdere deelnemers brachten naar voren dat er ruimte en stimulans moet komen voor alternatieve woonvormen/woongroepen, bijvoorbeeld in de vorm van hofjes. Als voorbeeld werden de **Roze Hallen** in Amsterdam genoemd. Op de vraag of men zich dan niet gaat isoleren antwoordde een deelnemer dat hij volop deelneemt aan alles in de maatschappij, maar het toch fijn zou vinden om in een “regenboogsetting” te wonen.

Veiligheid. Dit is een belangrijke voorwaarde om jezelf te kunnen zijn. De vraag moet beantwoord worden hoe een veilige en open sfeer gecreëerd kan worden in bijvoorbeeld een woongroep (in zorgcentrum). Goede voorbeelden zijn welkom. Ook zou de intake in zorgcentra benut kunnen worden om in gesprek te raken over de persoonlijke leefstijl en geschiedenis en wat men nodig heeft. Mogelijk kan een zogenaamd “kwetsbaarheidsgesprek” breder worden georganiseerd, zodat het “normaal” gemaakt wordt. Ook praten over seksualiteit, gender en diversiteit moet als “vanzelfsprekend” benaderd worden. Pestgedrag komt ook voor in zorgcentra. Hoe hier mee om te gaan?

Een veilige en open sfeer; in gesprek over elkaars geschiedenis en leefstijl

Enkele deelnemers bepleitten het ontwikkelen van een symbool dat aangeeft: “hier kun je open zijn. Hier kun je jezelf zijn”, breder dan de Roze Loper plaquette.

De match tussen het aanbod van en de vraag naar scholing

Scholing en training. Het belang van scholing en training van personeel en vrijwilligers kwam ook in meerdere werkgroepjes naar voren. Hierbij werd ook de vraag gesteld of er aandacht aan het thema wordt gegeven op opleidingsinstituten, zoals het ROC Utrecht. Toegezegd is dat in het vervolgtraject contact wordt gezocht met het ROC Utrecht. Ook werden de aanwezigen geïnformeerd over het bestaan van lesmethodes voor o.a. het MBO ontwikkeld door het Ouderenfonds. [Podcasts lhbti ouderen](#). Ook de Toolkit Roze50+ geeft een schat aan informatie over hoe aan de slag te gaan met en voor LHBTI+-ouderen [ToolKit Roze 50+](#). De

waarde van “good practices” werd ook genoemd. Hoe doen anderen het? Kunnen wij daar iets van leren?

Vanuit de werkgroepen wordt ook gesteld dat er in scholing en training “intersectioneel” gedacht moet worden. Niet vanuit 1 thema/kenmerk, maar vanuit meerdere kenmerken. Bijvoorbeeld èn een migratieachtergrond, èn LHBTI+-oudere.

Individuele ondersteuning. Vanuit de deelnemers aan de werksessies werd de vraag naar voren gebracht wat de (individuele) behoeften van LHBTI+-ouderen is. Zowel binnen zorg- en welzijnsorganisaties als vanuit belangenorganisaties is dit niet altijd duidelijk. Dit heeft ook te maken met het feit dat LHBTI+-ouderen vaak “onzichtbaar” zijn en hun leven leiden in (relatieve) onzichtbaarheid. Wel duidelijk is dat met het ouder worden

de netwerken rondom LHBTI+-ouderen kleiner worden en er minder mantelzorg verleend wordt doordat er bij de oudere generatie veelal een kinderen zijn geboren binnen de relaties. Door het COC-50+ wordt gesignaleerd dat er behoefte is aan 1-op-1 ondersteuning van “maatjes” bij het ouder worden. De reguliere informele zorg in Utrecht voorziet niet expliciet in “roze” maatjesprojecten of

vrijwilligers, die er in het verleden wel zijn geweest in Utrecht. Het zich kunnen bewegen in een sociale omgeving waar LHBTI+ “gewoon” is, is van belang om jezelf te kunnen zijn. Een veilige omgeving is voorwaarde hiervoor. Ook het op informele wijze bij elkaar komen, bijvoorbeeld door het organiseren van feesten en eettafelactiviteiten, zou meer van de grond moeten komen.

Het is van belang te werken aan intergenerationele contacten en verbanden (chosen family). Vooral van belang als iemand genoodzaakt is uit de vertrouwde woonomgeving te verhuizen.

*Individuele
ondersteuning:
maatjes; chosen family*

Tot slot: vanuit een van de werkgroepen kwam de vraag naar “boegbeelden” vanuit de Utrechtse Alliantie Regenboog50+ bijvoorbeeld in de vorm van een “burgemeester”, zoals Corrie Huiding momenteel seniorenburgemeester voor alle ouderen in Utrecht is.

*De kwartiermaker gaat met de
aanbevelingen aan de slag.*

Hoe verder? Het verslag van de brainstorm zal breed worden rondgestuurd. De aanbevelingen worden meegenomen in het vervolgtraject richten het tot stand komen van de Utrechtse Alliantie Regenboog50+.

De kwartiermaker Evert van der Veen zal in november een eerste bijeenkomst beleggen met de stuurgroep die in het leven is geroepen. Hierin hebben de volgende mensen zitting: Kim Brüheim, staf Careyn; Jennifer de Vaal, DOCK; Kees van den Berg en Nardie Eijsberg, ambassadeurs Roze 50+; en Beer Bonenschansker, COSBO. Het is denkbaar dat de

samenstelling van de stuurgroep in de loop van het proces nog wordt gewijzigd om ruimte te maken voor iemand van kleur en/of iemand vanuit een transgenderorganisaties. De huidige werkgroep en het netwerk dat zich aan het vormen is zullen ook betrokken blijven c.q. worden, zodat we leren door te doen.

Reacties, vragen en input graag naar: Evert van der Veen, kwartiermaker, info@uar50.nl,
+31 6 15 909 505

Deelnemers

Maarten van Ooijen	wethouder welzijn, gemeente Utrecht
Anne-Marijke Podt	lid 2 ^e kamer voor D66
Loes de Vries	directeur Bartholomeus Gasthuis
Peter de Blok	bewoner Bartholomeus Gasthuis
Kim Brühheim	staf Careyn
Ruth Gout	St. Mil Colores
Coby Franken	St. Mil Colores
Hans van Gemmert	COC MN 50plus
Corine van Dun	onafhankelijk raadslid
Kees van den Berg	ambassadeur Roze 50+
Nardie Eijsberg	ambassadeur Roze 50+
Evert van der Veen	kwartiermaker
Beer Boneschansker	directeur Cosbo stad Utrecht
Will Plooi-Krouwel	deelnemer Roze50plus meetings COC MN
Lucien Sanchez	Coloured Qollective en verpleeghuisarts
Laura Van Nieuwenhuijze	voorzitter COC Midden-Nederland
Shiva	Tussenvoorziening, maatjesproject
Louwra van den Berg	Tussenvoorziening, maatjesproject
Leonie Weesing	DOCK
Reilif Bonse	DOCK